Rol van de griffier bij veiligheid

Statenleden kunnen te maken krijgen met intimidatie en agressie. Dit kan een grote invloed op hen hebben. Het kan hun plezier in het werk verminderen of ertoe leiden dat zij zich minder uitspreken of zelfs standpunten aanpassen. Dit is ondermijnend voor de democratie, omdat volksvertegenwoordigers dan niet langer ongestoord, vrij van drang of dwang, hun ambt kunnen uitoefenen. Deze vorm van oneigenlijke druk op onze Statenleden is onacceptabel. Het is daarom essentieel om de veiligheid van Statenleden te bevorderen. In dit document leest u meer over wat u kunt doen als griffier.

Wat is de rol van de griffier?

Als griffier vervult u binnen de provincie een cruciale rol in het bevorderen van veiligheid binnen de Provinciale Staten. U heeft de in artikel 104a, lid 1 van de Provinciewet vastgestelde opdracht om de Provinciale Staten en de door hen ingestelde commissies terzijde te staan bij de uitoefening van hun taak, waaronder ook het faciliteren van een veilige werkomgeving valt.

Uw takenpakket kan verschillen per provincie (art. 104a lid 2 Provinciewet). Het is daarom belangrijk dat u duidelijke afspraken maakt met de Provinciale Staten, de commissaris van de Koning en waar nodig de provinciesecretaris over uw specifieke rol ten aanzien van de veiligheid van de Provinciale Staten. Het is in ieder geval wenselijk dat u duidelijk aangeeft dat u het eerste aanspreekpunt bent en dat u het thema veiligheid agendeert en bespreekbaar maakt.

Wat kunt u doen voor de veiligheid van de Provinciale Staten als collectief?

- **Bewustwording.** Maak de thema's veiligheid en weerbaarheid bespreekbaar binnen de Provinciale Staten. Hiervoor kunt u periodieke bijeenkomsten organiseren over het omgaan met agressie, intimidatie en bedreigingen. Ook kunt u deze thema's opnemen in het inwerkprogramma van de Provinciale Staten. Het Ondersteuningsteam Weerbaar Bestuur kan u hierbij ondersteunen.
- **Leg afspraken vast.** Zorg dat er duidelijke afspraken zijn vastgelegd over hoe er om wordt gegaan met onveilige situaties en wie het eerste aanspreekpunt is voor Statenleden die te maken krijgen met agressie of intimidatie. U kunt bijvoorbeeld een agressieprotocol ontwikkelen, zodat uzelf en de organisatie beschikt over een praktisch stappenplan voor het omgaan met onveilige situaties. In het agressieprotocol staan onder andere duidelijke afspraken over het registreren, aangifte doen en de nazorg bij agressie, intimidatie en bedreiging. U kunt een voorbeeld-agressieprotocol (Veilig en integer werken) vinden op www.weerbaarbestuur.nl.
- **Veiligheid van de Statenzaal.** Het is van groot belang dat de Statenzaal een veilige omgeving is voor de Statenleden. Zorg voor een balans tussen de openheid en de veiligheid van de vergadering. U heeft als griffier een rol in het waarborgen van deze veiligheid. U kunt daarbij denken aan het volgende:
    - Let goed op mogelijke signalen en verzoek om extra beveiliging wanneer u dit nodig acht.
    - Communiceer vooraf aan het publiek wat de spelregels zijn voor het bijwonen van een vergadering. Heldere verwachtingen bij het publiek dragen bij aan een goed verloop van de vergadering.
    - Bekijk samen met een veiligheidsadviseur van uw provincie of de indeling van de Statenzaal voldoende veilig is. Het kan bijvoorbeeld onveilig voelen voor Statenleden om met hun rug dichtbij de publieke tribune te zitten. Zorg ook dat Statenleden ongestoord de zaal in en uit kunnen gaan en dat hun vluchtroutes gescheiden zijn van het publiek.
    - Het helpt om als provincie een handelingsplan voor risicovolle vergaderingen op te stellen. U kunt de medewerker veiligheid van de provincie verzoeken om een dergelijk handelingsplan te maken en u kunt hierover meedenken.
    - In het Reglement van orde van de Provinciale Staten staat wie welke rol en bevoegdheden heeft bij verstoringen van de Statenvergadering.

In de zomer van 2025 is vanuit het programma Weerbaar Bestuur van het ministerie van BZK een traject gestart om met partners te kijken wat behulpzaam is om vergaderingen en bijeenkomsten veilig te laten verlopen.

- **Wat kunt u doen voor de veiligheid van individuele Statenleden?**

- **Handelingskader bij agressie.** Wanneer de Statenleden geconfronteerd worden met agressie, intimidatie of bedreigingen, kunt u de hieronder genoemde stappen nemen. In de bijlage 'Stappenplan Melding en aangifte voor politieke ambtsdragers' vindt u een uitgebreider handelingskader.
    1. **Incidenten melden en registreren**: zorg ervoor dat Statenleden weten bij wie ze incidenten van agressie, intimidatie of bedreigingen intern kunnen melden. Indien de handelingen mogelijk strafrechtelijke gevolgen hebben, is het belangrijk om bewijzen zo snel mogelijk te documenteren. Leg meldingen vast in een registratiesysteem.
    2. **Beoordeling en afhandeling van incidenten**: bespreek met het betreffende Statenlid welke vervolgstappen of maatregelen worden genomen. U kunt het Statenlid doorverwijzen naar een extern vertrouwenspersoon voor verdere ondersteuning. Bij mogelijk strafbare feiten is het essentieel om, met instemming van de betrokkenen, aangifte of melding te doen bij de politie. De provincie kan hierbij ondersteuning bieden en, indien nodig, juridische stappen ondernemen om de veiligheid van de betrokkenen te waarborgen.
    3. **Nazorg en ondersteuning**: naast het regelen van de praktische zaken is met name de emotionele ondersteuning van de Statenleden (en hun naasten) van groot belang. Vraag na een incident regelmatig en op gepaste manier hoe het met hen gaat en of u iets voor hen kunt betekenen.
- **Veiligheidsscan voor volksvertegenwoordigers**. U kunt de Statenleden wijzen op het aanbod van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) voor volksvertegenwoordigers. Het CCV biedt kosteloze veiligheidsscans voor decentrale volksvertegenwoordigers aan. Een veiligheidsadviseur van het CCV bezoekt de woning van de volksvertegenwoordiger en bespreekt wat de veiligheidsrisico's zijn. Hierbij wordt gekeken naar de domeinen wonen, verplaatsen en informatie.
- **Steunpakket tegen Online Agressie en Intimidatie.** Veel Statenleden krijgen te maken met grensoverschrijdend gedrag online. Het steunpakket biedt handvatten voor het omgaan met online agressie en intimidatie. Wanneer Statenleden te maken krijgen met online agressie of intimidatie, kunt u dit steunpakket raadplegen en doorsturen naar het betrokken Statenlid.

Bij wie kunt u terecht voor advies of steun?

Binnen uw provincie

- **Commissaris van de Koning**: als voorzitter van de Provinciale Staten kan de commissaris van de Koning een waardevol aanspreekpunt en sparringpartner zijn voor veiligheidskwesties. Onderhoud daarom goed contact met de Commissaris van de Koning aangaande veiligheidskwesties.
- **Juristen van de organisatie**: voor aanvullende juridische expertise, bijvoorbeeld bij het doen van aangifte.
- **Interne driehoek van griffier, provinciesecretaris en commissaris van de Koning**: structurele overleggen voor het bespreken van veiligheidskwesties en coördineren van acties.
- **Politie**: kan ondersteuning bieden bij het doen van aangifte of bij het organiseren van stopgesprekken. Het is handig om een aangewezen contactpersoon te hebben bij de politie, die verstand heeft van de politiek-bestuurlijke context waarin Statenleden opereren.
- **Fractievoorzitter**: vaak het eerste aanspreekpunt binnen de fractie voor veiligheid en incidenten. Daarnaast kunnen fractievoorzitters bijdragen aan het creëren van bewustwording binnen hun eigen fractie. Bespreek het thema veiligheid dan ook met het fractievoorzittersoverleg/presidium.

- **Extern vertrouwenspersoon**: kan onafhankelijke ondersteuning en advies bieden in lastige of gevoelige situaties. Indien uw provincie nog niet beschikt over een extern vertrouwenspersoon voor Statenleden, is het raadzaam dit te bespreken binnen de organisatie.

Landelijke partners

- **Vereniging van Griffiers**: biedt hulpmiddelen en handelingskaders en dient als sparringpartner. Meer informatie op www.griffiers.nl.
- **Netwerk Weerbaar Bestuur**: biedt ondersteuning met praktische hulpmiddelen, trainingen en advies over bestuurlijke weerbaarheid en veiligheid. U kunt hier ook terecht voor al uw vragen over weerbaarheid. Meer informatie op www.weerbaarbestuur.nl.
- **Ondersteuningsteam Weerbaar Bestuur.** Het ondersteuningsteam is een netwerk van vakgenoten, experts en ervaringsdeskundigen bij wie het Statenlid terecht kan met vraagstukken rondom veiligheid. Dit team bestaat uit vertrouwenspersonen van de beroeps- en belangenverenigingen van burgemeesters, wethouders, raadsleden en Statenleden en het ministerie van BZK. Ook kunnen experts op het gebied van bijvoorbeeld beveiliging, rechtshulp en nazorg worden ingeschakeld.
- **Statenlidnu**: de vereniging voor Statenleden en commissieleden biedt hulpmiddelen, handelingskaders, modules in de Statenlidnu Academie. Meer informatie op www.statenlidnu.nl.

Contactgegevens voor ondersteuning

- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK): politiekeambtsdragers@minbzk.nl
- Ondersteuningsteam Weerbaar Bestuur: info@ondersteuningsteamwb.nl, tel: 070 – 3738314
- Vereniging van Griffiers: info@griffiers.nl
- Statenlidnu: info@statenlidnu.nl